

Vi avråder från användandet av faciliterad kommunikation

Faciliterad kommunikation (facilitated communication, FC) är en metod där en så kallad *facilitator* eller *faciliterare* ger fysiskt stöd åt någon som skriver på ett tangentbord eller liknande. Genom att hålla i personens hand med ett lätt tryck menas faciliteraren göra personen medveten om sin egen hand och därigenom göra det möjligt för personen att uttrycka sig i skrift. Det hävdas att det inte är faciliteraren som styr handen över tangentbordet, det gör personen själv. Från början utvecklades metoden för personer med svår cerebral pares med normal begåvning. Med tiden kom metoden att användas också för personer med autism eller utvecklingsstörning som saknade talat språk och inte själva kunde skriva. I mitten av 1990-talet tog ett stort antal organisationer tydligt avstånd från faciliterad kommunikation som metod och kommunikationshjälpmedel för denna grupp.

Sedan en tid har det gjorts försök att i Sverige återlansera faciliterad kommunikation för personer med autism eller utvecklingsstörning, främst genom en förening i Göteborg. Därför vill vi i Autism- och Aspergerförbundet vara tydliga med att det finns ett stort antal studier som pekar på att faciliterad kommunikation är helt beroende av medsittaren, faciliteraren. För att personen med autism eller utvecklingsstörning ska kunna svara på frågor med stöd av faciliterad kommunikation förutsätter det att faciliteraren har hört frågan och kan svaret.

American Psychiatric Association, APA (som ger ut den internationellt använda diagnosmanualen DSM) gick i augusti 1994 ut med en pressrelease där man skrev att ett flertal vetenskapliga studier* visat att det som skrivits i samband med faciliterad kommunikation är helt beroende av den medsittande faciliteraren. De skrev att användandet av faciliterad kommunikation kan vara ett hot mot individens samhällsliga och mänskliga rättigheter om det används i samband med personliga val, egna upplevelser av hälsotillstånd, bedömningar och skolarbeten samt diagnostiska och pedagogiska beslut. American Psychiatric Association hade då och har fortfarande som sin position att faciliterad kommunikation är en kontroversiell och icke-validerad metod som saknar vetenskaplig stöd.

* Bligh & Kupperman, 1993; Cabay, 1993; Crew et.al. 1993; Eberline, McConnachic, Ibel & Volpe, 1993; Hudson, Melita, & Arnold, 1993; Klewe, 1993; Moore, Donovan, Hudson, 1993; Moore, Donovan, Hudson, Dykstra & Lawrence, 1993; Regal, Rooney, & Wandas, 1993; Shane & Kearns, 1993; Siegel, 1993; Simon, Toll & Whitehair, in 1993; Szempruch & Jacobson, 1993; Vasquez, 1993; Wheeler, Jacobson och Paglieri & Schwartz 1993.

Andra organisationer som under 1990-talet tog tydligt avstånd från faciliterad kommunikation var American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, American Academy of Pediatrics, American Association on Mental Retardation med flera. I positionsuttalanden om faciliterad kommunikation klargjordes att det finns ett stort antal objektiva kliniska utvärderingar och välkontrollerade studier som alla redovisar att metoden inte har kunnat visa något validerat resultat. Man tog avstånd från att faciliterad kommunikation användes för några som helst beslut som påverkar individen. Istället uppmuntrade man utvecklandet av andra alternativa kommunikationsformer.

Det finns både i Sverige och internationellt sedan lång tid en stor enighet om att faciliterad kommunikation inte bör användas som metod för personer med autism eller utvecklingsstörning. I Sverige har Föreningen Sveriges Habiliteringschefer (rikstäckande nätverk för barn- och ungdomshabiliteringen i Sverige), Dart (Västra Sveriges Kommunikations- och dataresurscenter vid Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus i Göteborg) och Socialstyrelsen uttalat att de avråder från användning av faciliterad kommunikation. Dart har påpekat att alla har rätt till egen självständig kommunikation och att det är något vi hela tiden måste sträva efter. Idag, skriver de, finns många andra vägar till kommunikation där vi kan vara säkra på att det är personens egen röst vi hör.

Autism- och Aspergerförbundet delar uppfattningen att faciliterad kommunikation i upprepade studier har visat sig vara en osäker och obekräftad metod. Vi avråder därför från att använda faciliterad kommunikation som metod för personer med autism eller utvecklingsstörning.

Eva Nordin-Olsson, ordförande
070-211 55 92, eno@telia.com

Anna Calissendorff, förbundssekreterare
08-644 01 08, anna.calissendorff@autism.se

Autism- och Aspergerförbundet har funnits sedan 1973 och arbetar för att skapa bättre villkor för barn, ungdomar och vuxna med autism, Aspergers syndrom och andra autismliknande tillstånd. Förbundets medlemmar är personer med egen funktionsnedsättning, närstående och professionella.